

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 35274
Nom: Neurologia i neuropsicologia general i del llenguatge
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 9
Curs acadèmic: 2026-27

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1203 - Grau Logopèdia	Facultat de Psicologia i Logopèdia	1	Anual

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1203 - Grau Logopèdia	Biologia	BÀSICA

COORDINACIÓ

ARENAS FENOLLAR M CARMEN

FERNANDEZ RODRIGUEZ CONRADO ANTONIO

RESUM

L'assignatura de Neurologia i Neuropsicologia General i del Llenguatge s'encarrega de proporcionar a l'alumne els coneixements bàsics actuals que tenen sobre la Neurologia i la Neuropsicologia, proporcionant-li una base anatòmica, fisiològica i funcional del sistema nerviós humà, base de les funcions cognitives superiors com és el llenguatge. Aquesta assignatura consta d'una part anatomofisiològica del sistema nerviós, que permetrà a l'alumne conèixer quin és el substrat orgànic -macro i microscòpic- sobre el qual s'assenta el pensament humà, i el llenguatge és una part fonamental. En una segona part es comenten els procediments bàsics amb què la Neurologia desenvolupa el seu treball, de manera que l'estudiant estigui familiaritzat amb les principals tècniques neurològiques. En una tercera part s'explica la patologia bàsica desenvolupant les diferents maneres d'emmalaltir que pot presentar el sistema nerviós i les seves característiques diferencials. En un quart bloc, aborda el concepte i els mètodes d'estudi en Neuropsicologia. Al cinquè bloc s'estudia l'especialització hemisfèrica en relació amb el llenguatge. Al sisè bloc s'examinen les principals etiologies de les alteracions del llenguatge i, finalment, s'aborden les principals alteracions neuropsicològiques del llenguatge.

Aquesta assignatura proporciona a l'estudiant les competències necessàries per poder comprendre correctament assignatures posteriors assignades a l'àrea de coneixement de Psicobiologia com són les assignatures obligatòries "Intervenció logopèdica en dany cerebral sobrevingut", "Trastorns neurodegeneratius" i "Intervenció logopèdica en trastorns neurodegeneratius".

L'objectiu és que el graduat en Logopèdia conegui de manera bàsica el sistema nerviós humà i així pugui enfrontar-se als reptes que la seva professió li planteja. Entre ells hi ha el diagnòstic i la rehabilitació de quadres patològics del llenguatge com el dany cerebral sobrevingut, el coneixement de les bases sobre les quals se sustenta el llenguatge humà, des d'un punt de vista normal i patològic, i el treball en equips de marcat caràcter multidisciplinari.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Atès que aquesta assignatura pertany al primer any de carrera i té un caràcter bàsic, no se n'exigeixen coneixements previs; no obstant els coneixements previs de biologia, anatomia i fisiologia són aconsellables per a una assimilació més gran i més ràpida de l'assignatura.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

1203 - Grau Logopèdia

Coneixement del desenvolupament normal del llenguatge.

Conèixer els límits de les seues competències i saber identificar si és necessari un tractament interdisciplinari.

Conèixer i valorar de forma crítica la terminologia i la metodologia pròpies de la investigació logopèdica.

Explorar, avaluar, diagnosticar i emetre pronòstic d'evolució dels trastorns de la comunicació i el llenguatge des d'una perspectiva multidisciplinària.

Fomentar les habilitats comunicatives en la població general.

L'alumne/a coneixerà els diferents trastorns neuropsicològics, les tècniques per al seu diagnòstic i les seues etiologies principals.

L'alumne/a coneixerà la mecànica de passar proves neuropsicològiques.

L'alumne/a estarà capacitat/ada per a emetre un informe neuropsicològic d'un cas clínic real.

L'alumne/a podrà realitzar una valoració neuropsicològica abreujada a una persona voluntària real.

Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.

Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.

Realitzar interconsultes i derivacions a altres professionals de la salut i l'educació.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Neurologia general i del llenguatge: Anatomofisiologia del sistema nerviós humà.

En aquest bloc es desenvoluparan els conceptes anatòmics i fisiològics, aprofundint en aquells que tenen més importància per a la funció del llenguatge. Es farà un èmfasi especial en el mecanisme cerebral que permet el llenguatge humà i la seva fisiopatologia.

2. Neurologia general i del llenguatge: La metodologia neurològica

S'explicaran els diferents mètodes a l'hora d'avaluar el sistema nerviós, ressaltant el procés diagnòstic en Neurologia i les eines que la tecnologia actual posa a disposició dels professionals que s'enfronten a les diferents alteracions neurològiques.

3. Neurologia general i del llenguatge: Fisiopatologia neurològica

S'explicarà des d'un punt de vista etiològic-clínic la neuropatologia, és a dir, els diferents tipus de malalties que poden afectar el sistema nerviós humà segons la seva etiologia i característiques diferencials perquè l'alumne es familiaritzi amb els diversos tipus de pacients que veurà en el desenvolupament de la seva carrera professional.

4. Neuropsicologia general i del llenguatge: Concepte i desenvolupament històric de la Neuropsicologia.

S'analitzarà el concepte de Neuropsicologia i la seva relació amb la Psicobiologia i la Neurociència, així com les característiques i les diferents orientacions. Es farà més èmfasi en tots els aspectes relacionats amb els avenços en Neuropsicologia del Llenguatge.

També es desenvoluparà en aquest bloc, tant a les classes teòriques com a les classes pràctiques, l'origen filogenètic del llenguatge, mostrant i discutint les teories actuals i els seus arguments principals, i analitzant en profunditat els avenços en genètica del llenguatge.

5. Neuropsicologia general i del llenguatge: Especialització hemisfèrica i llenguatge

S'exposaran les principals especialitzacions hemisfèriques tant funcionals com anatòmiques i bioquímiques, desenvolupant més les referides als processos lingüístics. Per això es analitzaran, tant des d'una perspectiva teòrica com a pràctica, els estudis sobre cervell dividit i les principals metodologies utilitzades en aquest camp. També s'identificaran les diferències principals de gènere en l'especialització hemisfèrica i el llenguatge.

6. Neuropsicologia general i del llenguatge: Alteracions neuropsicològiques del llenguatge.

S'analitzaran la semiologia dels trastorns afàsics, els models neurals principals del llenguatge, les àrees d'exploració i els diferents tipus d'afàsies. També s'identificaran altres alteracions neuropsicològiques del llenguatge: alèxies, dislèxies, agrafies, aprosòdies, disfàsia, acalculia i apraxies.

7. Neuropsicologia general i del llenguatge: Intervenció neuropsicològica.

Es raonaran els diferents àmbits d'actuació des de la neuropsicologia, analitzant la possible recuperació de la funció. Es descriuran les principals teories de la recuperació funcional comprenent els factors determinants i els mecanismes de recuperació al sistema nerviós central.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	60,00
Laboratori	30,00
Total hores	90,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	10,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	20,00
Estudi i treball autònom	25,00
Preparació de classes	40,00
Preparació d'activitats d'avaluació	20,00
Resolució de casos pràctics	20,00
Total hores	135,00

METODOLOGIA DOCENT

- Classes teòriques presencials: exposició de continguts, presentació de material audiovisual, discussió dels continguts a l'aula.
- Classes pràctiques i seminaris sobre els temes indicats a l'apartat de Descripció dels Continguts.
- Treball de l'alumne: preparació i defensa de treballs, discussió de continguts vistos a les classes teòriques i pràctiques, cerca d'informació sobre la matèria objecte d'estudi, etc.
- Tutories programades individuals i/o en petits grups.
- Estudi de l'alumne, preparació i realització de les proves d'avaluació.
- La durada de cada activitat es reparteix entre els dos quadrimestres a parts iguals tenint en compte el volum de treball especificat en aquesta guia.

AVALUACIÓ

- Valoració de continguts teòrics i pràctics mitjançant una prova escrita sobre el nivell de coneixements (resolució de qüestions i problemes similars als plantejats a les classes presencials tant teòriques com pràctiques) adquirits per l'estudiant. Es realitzarà una prova sobre continguts de Neurologia del primer quadrimestre i una altra prova sobre continguts de Neuropsicologia del segon quadrimestre. Constituirà el 70% de la nota final. Aquesta part de l'avaluació és totalment recuperable en segona convocatòria. La nota final d'aquest apartat s'obté fent la mitjana entre la nota de la part de Neurologia (primer quadrimestre) i de la part de Neuropsicologia (segon quadrimestre), sempre que s'hagi demostrat assolir un domini mínim del 50% tant als continguts del primer quadrimestre com a la del segon quadrimestre.
 - Presentació oral o escrita d'informes o treballs individuals o en grup, lliurats al llarg del primer quadrimestre (Neurologia) i del segon quadrimestre (Neuropsicologia) dins del termini establert pel professor per a cada cas, que impliquin que l'alumne ha desenvolupat competències de coneixement, comprensió i aplicació dels continguts de l'assignatura. Constituirà un 20% de la nota final. Aquesta nota es guardarà per a la segona convocatòria. En cas que un estudiant no hagi presentat cap treball o informe i no en tingui cap nota, només podrà recuperar la part d'aquest percentatge que no hagi estat avaluat amb treballs grupals i/o amb exposicions a classe, fent l'avaluació que el professor consideri oportuna el dia de l'examen de la segona convocatòria (lliurant un treball o fent un informe complementari a l'examen).
 - Es realitzarà una avaluació continuada dels continguts teòrics i pràctics tant durant el primer quadrimestre (Neurologia) com durant el segon quadrimestre (Neuropsicologia), així com de les competències de l'estudiant, mitjançant la seva participació activa en les activitats de classes, seminaris i tallers. Els treballs realitzats sobre aquestes activitats seran lliurats a la classe en finalitzar la sessió presencial o mitjançant informe en el termini que estimi el professor. Es proporcionarà sempre a l'estudiant la correcció dels mateixos, ja sigui de manera individual o col·lectiva.
- Requeriments mínims:
Per superar l'assignatura, caldrà assolir un domini mínim del 50% al primer apartat d'avaluació (valoració de coneixements teòrics-pràctics mitjançant prova escrita) tant a la prova sobre els continguts del primer quadrimestre com a la dels del segon quadrimestre.
Davant de pràctiques fraudulentas es procedirà segons el que determina el Protocol d'actuació davant de pràctiques fraudulentas a la Universitat de València (ACGUV 123/2020):
<https://www.uv.es/sgeneral/Protocols/C83sp.pdf>

BIBLIOGRAFIA

Bàsica:

- CUETOS, F. (2011). Neurociencia del lenguaje. Bases neurológicas e implicaciones clínicas. Editorial Médica Panamericana. Madrid
- DOMINGUEZ, A., LEÓN, J.A., ALONSO, M.A. (2022). Neurocognición del lenguaje. Más allá de las palabras. Editorial Médica Panamericana. Madrid
- GONZÁLEZ NOSTI, M., HERRERA GÓMEZ, E. (2019). Evaluación Neuropsicológica del Lenguaje. España: Síntesis.
- CUETOS, F., GONZÁLEZ, J., DE VEGA, M. (2015). Psicología del lenguaje. Editorial Médica Panamericana. Madrid
- WEBB, W.G. y ADLER, R.K. (2010). Neurología para el logopeda (5ªed.). Ed. Elsevier, Madrid.

Complementària:

- DIÉGUEZ-VIDE, F., PEÑA-CASANOVA, J. (2011). Cerebro y lenguaje. Sintomatología neurolingüística. Editorial Médica Panamericana. Madrid.
- LOVE, R.J, WEBB, W.G., KIRSHNER, H.S., y cols (2001). Neurología para los especialistas del habla y del lenguaje (3ªed.). Ed. Médica Panamericana, Buenos Aires.
- PEÑA CASANOVA, J. (2007). Neurología de la Conducta y Neuropsicología. Ed. Médica Panamericana
- ROPPER, A.H., SAMUELS, M.A., KLEIN, J.P. y cols. (2017). Adams y Victor, principios de neurología. Ed. McGraw-Hill/Interamericana, México
- ARNEDO, M.; BEMBIBRE, J.; TRIVINO, M. (2013). Neuropsicología. A través de casos clínicos. Ed. Médica Panamericana, Madrid
- BRUNA, O.; ROIG, T.; PUYUELO, M.; JUNQUÉ C. Y RUANO, A. (2011). Rehabilitación neuropsicológica. Intervención y práctica clínica. Elsevier, Masson. Barcelona
- GONZÁLEZ-LÁZARO, P. y GONZÁLEZ-ORTUÑO, B. (2012). Afasia. De la teoría a la práctica. Ed. Médica Panamericana, Madrid.